

ЗМІСТ

Пояснення щодо зауважень рецензентів	6
Вступ.....	7
Розділ 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.....	9
1.1. Характеристика причин та передумов розвитку зовнішньоекономічної діяльності.....	9
1.2. Суть та особливості зовнішньоекономічної політики країни	14
1.3. Основні положення теорії управління зовнішньоекономічною діяльністю	21
1.4. Показники функціонування зовнішньоекономічної системи країни...32	
Питання і завдання для самоперевірки	46
Тестові та ситуаційні завдання.....	46
Ситуаційне завдання	50
Розділ 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	51
2.1. Принципи зовнішньоекономічної діяльності України	51
2.2. Класифікація суб'єктів та видів зовнішньоекономічної діяльності...53	
2.3. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	56
2.4. Систематизація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	59
Запитання для самоперевірки.....	75
Тестові завдання	75
Розділ 3. Митне регулювання експортно-імпорتنих операцій	80
3.1. Характеристика системи митного регулювання в Україні.....	80
3.2. Митний тариф як інструмент митної політики країни	84
3.3. Характеристика системи митного оподаткування.	112
3.4. Митний контроль як складова митно-тарифної політики	132
3.5. Митне оформлення при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.....	140
Запитання для самоперевірки.....	149
Тестові та ситуаційні завдання.....	149
Задачі	152
Ситуаційне завдання	154

Розділ 4. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності	155
4.1. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності	155
4.2. Характеристика системи кількісних обмежень експортно-імпортних операцій	161
4.3. Порівняльний аналіз використання імпоротної квоти і митного тарифу як засобів регулювання імпорту	171
4.4. Приховані методи протекціонізму	176
Запитання для самоперевірки	184
Тестові та ситуаційні завдання	184
Ситуаційне завдання	188
Розділ 5. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності ...	189
5.1. Суть та економічне значення лізингових операцій	189
5.2. Характеристика функцій лізингу	193
5.3. Систематизація видів лізингових операцій	199
Запитання для самоперевірки	214
Тестові завдання	214
Розділ 6. Зустрічна торгівля як форма виходу підприємств на зовнішній ринок	218
6.1. Причини існування та сутність зустрічної торгівлі	218
6.2. Бартерні операції як вид зустрічної торгівлі	220
6.3. Операції за участю продавця в сфері зовнішньоекономічних відносин	224
6.4. Характеристика операцій промислового співробітництва	228
Запитання для самоперевірки	233
Тестові та ситуаційні завдання	233
Ситуаційне завдання	236
Розділ 7. Суть і структура зовнішньоторговельного договору куплі-продажу	238
7.1. Тактика і стратегія проведення переговорів при укладанні зовнішньоекономічної угоди	238
7.2. Зміст та структура зовнішньоекономічного контракту	242
7.3. Характеристика базисних умов контрактів та їх вплив на загальну вартість контракту	247
7.4. Механізм міжнародних розрахунків та фінансові умови зовнішньоторговельних угод	254
Запитання для самоперевірки	269
Тестові завдання	269

Розділ 8. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності...	274
8.1. Сутність валютних відносин.....	274
8.2. Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів	290
8.3. Валютні ризики та способи їх усунення	293
Запитання для самоперевірки.....	305
Тестові та ситуаційні завдання.....	305
Ситуаційні завдання.....	309
Розділ 9. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом в Україні	310
9.1. Сутність функціонування підприємств з іноземними інвестиціями ..	310
9.2. Порядок створення спільних підприємств	313
9.3. Ефективність функціонування підприємства з іноземним капіталом.....	319
Запитання для самоперевірки.....	323
Тестові та ситуаційні завдання.....	323
Ситуаційні завдання.....	327
Розділ 10. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності..	330
10.1. Сутність та розрахунок економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності країни.....	330
10.2. Характеристика показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.....	339
10.3. Визначення ефективності експортних угод при виході підприємства на зовнішній ринок	349
Запитання для самоперевірки.....	357
Тестові та ситуаційні завдання.....	357
Ситуаційні завдання.....	361
Глосарій.....	365
Список рекомендованої літератури.....	447

ПОЯСНЕННЯ ЩОДО ЗАУВАЖЕНЬ РЕЦЕНЗЕНТІВ

При рецензуванні підручника «Основи зовнішньоекономічної діяльності» рецензентами були висловлені наступні зауваження:

- розширити матеріал який стосується «Митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності». Зауваження враховано. Доповнені параграфи 3.4 та 3.5 матеріалом по митному контролю та митному оформленню зовнішньоекономічної діяльності;
- відсутні питання «добровільного обмеження експорту» та «вимоги національного вмісту». Тему 4 доповнено новим параграфом «Приховані методи протекціонізму» в якому розкрито дані проблеми регулювання зовнішньоекономічних зв'язків;
- відсутні питання правового регулювання зовнішньоекономічних відносин. На наш погляд, розглядати дані проблеми в підручнику «Основи зовнішньоекономічної діяльності» детально не доцільно. По-перше, в учбовому плані при підготовці фахівців з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності є окрема дисципліна «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності». По-друге, в параграфі 2.4 частково розглянуто дані проблеми в контексті реалізації економічних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в системі «правового поля»;
- доповнити підручник матеріалом по валютним ризикам. Зауваження враховано. В розділі суть та структура зовнішньоторгового договору купівлі-продажу є параграф «Валютні ризики і способи їх усунення».

Автор підручника «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
Гребельник О. П.

ВСТУП

Формування ринкової економічної системи в Україні потребує її інтегрування до світового економічного простору. Це можливо тільки за умов створення високоефективного механізму функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності належної підготовки фахівців у цій галузі. Тому трансформація системи економічної освіти з метою підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринку передбачає викладання цілого комплексу фахових дисциплін. Дисципліна «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є базовою у підготовці менеджерів з спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Вона є підґрунтям, що формує систему професійних навичок майбутніх спеціалістів у сфері зовнішньої торгівлі.

Головна мета даної навчальної дисципліни полягає у дослідженні системи функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин, вивченні основних законів і закономірностей, що застосовуються при здійсненні підприємствами експортно-імпорتنих операцій. Вивчаючи систему регулювання зовнішньоекономічної діяльності, студент ознайомлюється з основними нормативно-правовими засадами функціонування підприємств на зовнішньому ринку, специфікою митного регулювання при здійсненні експортно-імпорتنих операцій, методами нетарифного регулювання експортної та імпорتنної політики країни. Отримані знання щодо особливостей маркетингових досліджень зовнішнього ринку та форм і методів зовнішньоекономічних зв'язків надають можливість правильно оцінити кон'юнктуру потенційних світових ринків, виробити найбільш оптимальну стратегію виходу на зовнішній ринок. Дослідження широкого спектра різнобічних форм співпраці з іноземними партнерами дає змогу ефективно реалізувати економічний потенціал суб'єктів господарської діяльності через зовнішньоекономічні зв'язки.

Фахівець з управління зовнішньоекономічною діяльністю має оволодіти конкретними знаннями щодо особливостей валютно-фінансового забезпечення експортно-імпорتنих угод та специфіки

кредитно-розрахункових відносин у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. При цьому важливим моментом є вироблення професійних навичок щодо проведення повноцінного аналізу діяльності підприємства, виявлення факторів, що впливають на ефективність функціонування суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, з метою прогнозування стратегії виходу на зовнішній ринок.

Підручник призначено для студентів економічних факультетів, науковців і практичних працівників.

